

§ 21.

Meddelade Brandchefen i Hernösand, N. Lindmark följande: "*Förslag till pensionering af de mindre städernas brandmanskap*".

Som torde vara allmänt känt, är brandmanskapet uti förslag till pensionskassa för rikets städer uteslutet från pensionsrätt i densamma. Ehuru jag vet, att såväl i Hernösand, som på flera andra ställen brandmanskapet gjort ansökan om pensionsrätt, och många städer ställt sig välvilliga till den gjorda framställningen, om ock ännu intet resultat vunnits, så tror jag för min del, att utsikterna till dylik rätt äro ganska små. Detta torde enl. min uppfattning hufvudsakligen bero derpå, att medeltjänstetiden, beräknad för manskapets eventuella pensionering, måste, på grund af den fordran, man ställer på dess rörlighet, bliva jemförelsevis kort, mot hvad den blir för kommunens öfrige tjenare. Men äfven andra uppfattningar hafva gjort sig gällande och komma troligen äfven att spela in vid stadgars eventuella antagande. Så t. ex. torde nog Herrarne litet hvar känna till den ganska allmänna uppfattningen, att anställning vid brandkår endast betraktas som en tillfällig sådan, eller i bästa fall som trappsteg till någon annan befattning. Och att förhållandet äfven varit så, är nog en känd sak. Vid flera kårer har ju manskapets medeltjänstetid ej varit mer än något öfver ett år, stundom under. Först på senare tider har en förbättring härutinnan inträdt, i det att vederbörande börja beakta gjorda framställningar och motiveringar för förbättring af brandmanskapets löneförmåner. På sina ställen hafva också stora ansatser gjorts i den vägen, så att flera af våra brandkårer äro jemförelsevis bra aflönade. Vid dessa har också manskapet i regel stannat kvar en längre tid. Att jemförelsevis goda löneförmåner bjudas, är emellertid ej tillräckligt, för att göra brandmannaanställning mera eftersträfvansvärd. Det tarfvas något ytterligare, något som tryggar för framtiden, eller med andra ord något slag af pensionering. Ej heller torde lönen vara tillräcklig att i allmänhet kvarhålla brandkarlen någon längre tid i tjensten, då han vet, att han, förr eller senare blir atskedad utan någon pension, och lönen i allmänhet ej torde vara så stor, att han kan göra besparingar, äfven om han möjligen skulle hafva anlag härför.

Ej heller anser jag det vara lämpligt, att, såsom förut varit allmänt brukligt, insätta större eller mindre del af deras aflöning i sparbank; dylikt förmynderskap är i allmänhet mindre tilltalande. Ha de för öfrigt familj, behöfs nog i vanliga fall hela lönen för de dagliga behoven. Då det är af synnerlig vikt för en brandkår att ha dugligt och sköisamt folk, som äro väl förtrogna med sin tjänst, och då hvarje brandman vet, att man under det första året af brandsoldatens anställning har ringa nytta af honom vid en eldsvåda, så måste man naturligtvis söka få behålla dugligt folk, så länge dessa äro lämpliga för tjänsten. Många anta nog, att öfningar eller exereis äro hufvudsaken för att utbilda en brandsoldat. Dessa äro visserligen absolut nödvändiga som ett led i hans uppfostran, för att han skall kunna rätt och snabbt handhafva materielen, och för att vunnen färdighet sedan skall underhållas, men hvarje fackman vet, att först vid eldsvåda börjar den verkligt praktiska utbildningen, och först här ger det sig tillkänna, om man blir en god brandkarl eller ej. Att utbildningen vid de mindre städernas brandkårer tager en längre tid, är helt naturligt, enär eldsvådor ej inträffa så ofta här, som i de större.

Som med hänsyn till eldsläckningen och dess förhållanden de mindre städernas kårer ha en jämförelsevis liten numerär, måste man der fordra mera kompetens och intensitet hos hvarje man, om kåren på ett *fullt nöjaktigt* sätt skall kunna fullgöra sin uppgift.

Lika naturligt som det är till kommunens fördel, att brandsoldaten en längre tid kvarstår i tjänsten, lika naturligt bör det vara, att han ej sedan helt enkelt afskedas som oanvändbar för densamma utan något vederlag, sedan han i dess tjänst förbrukat sina bästa och kraftigaste år.

Emellertid kommer brandmanskapet, om förutnämnda förslag i hufvudsak blir antaget, att blifva de enda af städernas tjänare, som ej komma i åtnjutande af pension. Att detta ej är något vidare uppmuntrande för dem, torde nog litet hvar förstå.

Skulle mot förmodan brandmanskapet komma att medtagas bland pensionsberättigade i den förut omtalade pensionskassan, så torde det i alla fall kunna sättas i fråga, huruvida detta skulle blifva det bästa från brandväsendets synpunkt, äfven om lefnadsåldern för dem sattes så lågt som till 50 år.

I de större städerna torde nog pensionsfrågan kunna ordnas jemförelsevis lätt, då brandväsendet i förhållande till folkmängden är mindre betungande här. Sämre blir det för de små. Det är därför också särskildt med tanken på dessa och med hänsyn till, att brandmanskapet, som man väl kan säga, har det ansvarsfullaste yrket, och såväl under öfningar som eldsvåda städse riskera skada till lif och lem, som ligger till grund för mitt försök att ta i tu med den vanskliga uppgiften att framlägga förslag till brandmanskapets pensionering.

Af det anförda torde framgå, att det är af synnerligen stor vikt, att frågan om brandmanskapets pensionering med det snaraste blir ordnad. Jag har dervid ej tänkt mig någon gemensam allmän pensionskassa, utan har jag tänkt, att den skulle kunna ordnas inom hvarje kår för sig. Jag har fört frågan på tal vid detta möte för att om möjligt få densamma allsidigt bedömd och att, om förslaget vinner genklang, erhålla ett uttalande, huruvida Herrarne skulle anse, att pensionsfrågan för de mindre städernas brandmanskap lämpligen skulle kunna ordnas i enlighet med den princip, som jag ämnar framställa, och hvar och en i sin stad verka härför.

Någon pensionering, hvad man egentligen menar med en sådan, skulle det ej blifva, utan har jag tänkt mig, att en viss summa en gång för alla skulle tillerkännas hvarje man efter ett visst antal tjänsteår. Om nu pensionsfrågan ordnas i den riktningen, hvilket jag anser vara den mest praktiska lösningen till stärkandet af brandväsendets effektivitet, åtminstone i de mindre städerna, så torde fördelarna häraf vara ömsesidiga. För att å ömse sidor göra förslaget så rättvist och tilltalande som möjligt, böra afgifterna till pensionskassan göras ömsesidiga, men då fördelarna otvifvelaktigt äro större för kommunen, bör den äfven bära den största delen af kostnaderna. Jag har utgått från den principen: "ömsesidiga fördelar förpliktiga till ömsesidiga kostnader och skyldigheter".

Nu är frågan, hur länge kan en brandsoldat med fördel för brandväsendet kvarstå i tjänsten? Tjänstetiden torde i medeltal näppeligen kunna beräknas till mer än 15 år. På grund af vapenöfningarna kan antagning till brandsoldat ej ske förr än vid 24 å 25 års ålder; han skulle således vid afgang efter 15 tjänsteår blifva c:a 40 år, men för att ej binda manskapet för hårdt och jemväl för att underlätta anställning af nytt, bör minimitjensten sättas till 10 år.

Till en sådan pensionering skulle jag vilja föreslå följande såsom huvudgrund till stadgar för en eventuell pensionskassa:

Till brandsoldat, med rätt i pensionskassa, må ej antagas den, som fyllt 30 år.

Tjänstetiden, för pension, räknas från första kalenderårets början näst efter det anställning skett.

Brandsoldat och korpral eller dermed likställd är skyldig, att under hela sin tjänstetid till kassan erlägga kronor 2,75 ($\frac{2}{5}$) för hvarje månad dock ej längre än i femton år och ej längre än till det år, han fyller 40 år.

Till den, som afgår under kalenderårets slut (profaret) utbetalas af honom gjorda inbetalningar, dock ej ränta. Den, som olofligen afviker från tjänsten, och den, som eljest vid afgang ej uppnått en tjänstetid af minst 10 år, förlorar all rätt i kassan.

Af till brandväsendet anslagen stat, betalas för hvarje vid kåren fast anställd brandsoldat eller korpral 50 kronor ($\frac{3}{5}$) årligen (hälften eventuellt af brandstodsbolagen).

Vid afgang från kåren efter

10 års tjänstetid erhålles	1,000 —
11 " " "	1,100 —
12 " " "	1,200 —
13 " " "	1,300 —
14 " " "	1,400 —
15 " " "	1,500 —

Den, som i tjänsten ådragit sig skada, hvilken medför oduglighet eller olämplighet för brandkåren, erhåller, om han innehar en tjänstetid af 5 år eller derunder, 500 kronor samt ytterligare 100: — kronor för hvarje år, han derefter har anställning vid kåren. Följer döden af dylik skada, erhåller enka eller oförsörjda barn motsvarande belopp.

På brandchefens bepröfvande må bero, huruvida längre tjänstetid än 15 år må medgiftas. Förlänges tjänstetiden erhålles 6 % ränta å pensionsbeloppet, hvilken tillägges kapitalet och förräntas; ränta och kapital utbetalas vid afgang.

Vid befordran till underofficer eller dermed likställd inom kåren återbetalas till denne inbetalda afgifter jemte 150 % härå.

Kassan förvaltas af brandchefen och styrelsen för stadens brandväsende och granskas i likhet med stadens öfriga räkenskaper.

Under övergångstiden stadgas:

Den, som vid denna kassas trädande i kraft innehar anställning vid kåren och fyllt 30 år, må ega rättighet att göra föreskrifna inbetalningar, såvida anställningen vunnits före fyllda 30 år. Han eger dervid beräkna hela sin tjänstetid och deremot svarande pensionsbelopp med afdrag af 83 kronor för hvar och ett af de år, han ej gjort föreskrifna inbetalningar. Med anledning häråf möjligen uppkommande brist i kassan ersättes af kommunen.

Skulle detta förslag i princip väcka Herrarnes bifall, hemställer jag till Herrarne, huruvida ej föreningen hos vederbörande brandstodsbolag kan göra framställning om, att dessa deltaga i kostnaden för en dylik pensionskassa.

Såsom skäl för denna min framställning torde kunna framhållas, att om man på föreslagna sätt kan stärka brandväsendets effektivitet, så är detta otvivelaktigt till brandstodsbolagens fördel. Brandstodsbolagen torde nog vilja erinra, att de beviljat nedsättningen i premierna för de samhällen, som uppsatt fast organiserad brandkår.

Detta är visserligen sannt, men äfven om dessa samhällen fullgöra de af försäkringsbolagen stipulerade villkoren, kan dess brandkår vara mer eller mindre effektiv. Om exempelvis ett samhälle håller fast brandkår, organiserad i enlighet med tarifföreningens villkor, men medeltjänstetiden för manskapet ej är mer än ett år, så äro dock villkoren uppfyllda, ehuru kårens effektivitet naturligtvis är minimal. Om deremot medeltjänstetiden för manskapet vid samma kår är 10 år, så blir dess tjänstduglighet fullt effektiv. Brandstodsbolagens risk är naturligtvis betydligt större i det förra fallet än i det senare, men brandstodsbolagens premierna torde i båda fallen helt säkert vara lika. Sålunda synes, som om det borde ligga i brandstodsbolagens intresse att bidraga till en pensionskassa för brandmanskapet för att på så sätt få behålla folket en längre tid och derigenom stärka brandväsendets effektivitet. Om bolagen dervid, i förhållande till sin försäkringsrisk, sammanlagdt bidroge med exempelvis hälften af den enligt förslaget staden åliggande kostnaden antingen med en viss årlig summa för hvarje man, eller ock en viss summa en gång för alla, hvaraf den årliga räntan skulle utgå till pension, så blefve kostnaden i förhållande till fördelarna ej synnerligen stor. Manskapet inom de fast organiserade brandkårerna, inberäknadt de kombinerade, utgör omkring 560 man. Det kapital, som sålunda erfordras, för att ränta beräknad efter 5 % skall uppgå till föreslagna bidraget, utgör cirka 280,000 kronor. Detta belopp fördeladt på dem, hvilka inneha den hufvudsakliga försäkringsrisken, nämligen Städernas Allmänna Brandstodsbolag, Allmänna Brand, Tarifföreningen, Stockholm stads brandförsäkringskontor, Stockholms stads brandförsäkringsbolag och Skånska brandförsäkringsinrättningen, utgör i medeltal c:a 46,666 kronor. Beräknadt efter 25 kronor pr man årligen, utgör det 14,000 kronor, fördeladt på sex 2,333 kronor årligen.

Sammanträdet beslöt, att föredraget skulle i protokollet inflyta för att så medelst lemna Föreningens medlemmar tillfälle till grundligare studier af det samma till nästa årssammanträde, då förslaget skulle upptagas till förnyad behandling.

Tablå

öfver beräkningar för pensionering af de mindre städernas brandmanskap. Med viss årlig insättning och ränta på ränta efter 4 proc. utgör ett kapital efter:

År	å 1 kr.		å 25 ¹⁾ + 25 ²⁾ =				å 30 ¹⁾ + 30 ²⁾ =				å 33 ¹⁾ + 50 ²⁾ =								Årlig ränta å 5%		1)									
	kronor	å 50 kr.	Utfår	Rest ³⁾	å 60 kr.	Utfår	Rest ³⁾	Inbetalt		Kronor		Utfår		Rest	å 1000 kr. ⁴⁾	å 33 kr.														
10	12	4860	624	30	603	24	30	749	16	700	49	16	330	500	830	—	1,036	33	1,000	—	36	33	628	89	412	03	1,040	92		
11	14	0254	701	27	675	26	27	841	52	800	41	52	363	550	913	—	1,164	10	1,100	—	64	10	710	33	462	83	1,173	16		
12	15	6464	782	32	750	32	32	938	78	900	38	78	396	600	996	—	1,298	65	1,200	—	98	65	795	85	516	33	1,312	18		
13	17	5122	875	61	850	25	61	1,050	73	1,000	50	73	429	650	1,079	—	1,453	50	1,300	—	153	13	885	64	577	90	1,463	54		
14	19	2526	962	63	925	37	63	1,155	15	1,100	55	15	462	700	1,162	—	1,597	96	1,400	—	197	96	979	93	634	78	1,614	71		
15	21	0627	1,053	13	1,000	53	13	1,263	75	1,200	63	75	495	750	1,245	—	1,743	20	1,500	—	248	20	1,078	92	695	06	1,773	98		

1) *Insättning af manskapet, som sker månadsvis.*

²⁾ Inbetalning af kårens (kommunens) kassa, antingen vid årets början för hvarje man eller hela beloppet vid afskedet, jemte ränta.

³⁾ Reserveras för dem, som erhålla afsked före 10 års tjenst, på grund af sjukdom m. m.

4) 1,000: — kr. insattes för hvarje man en gång.